

**สรุปผลการเสวนาเวทีสาธารณะ:
“เรามาถึงแล้ว ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ”**

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสถาบันตบัญญูต๓ห๓องชาติ
เอกสารวิชาการลำดับที่ ๑๒

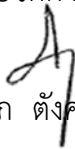
คำนำ

พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะให้ความคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติต่อคนทุกเพศทุกวัยโดยไม่เป็นธรรมไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเคารพให้สิทธิความเสมอภาคระหว่างเพศ และห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องด้วยความแตกต่างทางเพศหญิงชาย และความหลากหลายทางเพศ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากปัจจุบัน ไม่มีมาตรการป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศที่ชัดเจนส่งผลให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร

ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้จึงจำเป็นและมีความสำคัญมากในอันที่จะช่วยให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างเพศของคนทุกกลุ่มให้มีความเท่าเทียมกัน ไม่กระทำการอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรมเพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

คณะกรรมการสิทธิฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ได้มาศึกษาเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายทุกประการ

ด้วยจิตคารวะ

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการสิทธิฯ กิจการเด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

- สรุปผลการเสวนาเวทีสาธารณะ “เรามาถึงแล้ว ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ” ๑
- สรุปสาระสำคัญจากการปาฐกถา เรื่อง พระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ “สังคมไทย ยุคเปลี่ยนผ่านสู่การ ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ” ๖
- สรุปสาระสำคัญจากการเสวนา เรื่อง พระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ “เรามาถึงแล้ว ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ” ๑๑
- ความเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนา ๒๔
- ข้อเสนอแนะจากแบบสำรวจความพึงพอใจ ๓๑
- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ๓๒

ภาคผนวก

- รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ
- รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการ
- รายชื่อคณะอนุกรรมการ

สรุปผลการเสวนาเวทีสาธารณะ
“เรามาถึงแล้ว ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ”

จัดโดย

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการกิจการสตรี
ร่วมกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
วันพุธที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๘ ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา
ณ ห้องรับรอง ๑ – ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

คำกล่าวรายงาน :

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
และประธานคณะอนุกรรมการกิจการสตรี กล่าวรายงานการสัมมนา
ครั้งนี้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง
ในสาระสำคัญของกฎหมายความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘
เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
ในการปฏิบัติตามกฎหมายในด้านของการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ
และการห้ามเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ และเป็นการ
รณรงค์สร้างความตระหนักรู้ให้กับสังคมทุกภาคส่วนในด้านการส่งเสริม

ความเท่าเทียมระหว่างเพศและการจัดการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศในทุกรูปแบบ

คำกล่าวเปิด :

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวเปิดการเสวนาว่า พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ กว่าจะมาถึงวันนี้เพื่อออกมาบังคับใช้อย่างเป็นทางการได้นั้นได้ฝ่าฟันกันมา เป็นระยะเวลายาวนานมาก ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นยุคที่โชคดี ที่กฎหมายหลาย ๆ ฉบับผ่านสภาเกือบทุกฉบับ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พระราชบัญญัติงาช้าง โดยทั้ง ๒ พระราชบัญญัตินี้ ก็มีการผลักดันกันมาเป็นระยะเวลายาวนานเช่นกัน ในวันนี้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการคุ้มครองไม่ใช่เพียงเพศชายกับเพศหญิงเท่านั้น แต่คุ้มครองไปถึงความหลากหลายทางเพศด้วย ซึ่งไปไกลกว่าความเท่าเทียมทางเพศระหว่างเพศหญิงกับเพศชายเท่านั้น เมื่อมีกฎหมายทางสังคมผ่านเข้ามาในสภา ทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะมอบหมายภารกิจให้คณะกรรมการสิทธิการสังคมรับผิดชอบดูแลกฎหมาย เป็นหลักอยู่เสมอ จึงเป็นคณะกรรมการเพียงหนึ่งคณะใน ๑๖ คณะ ที่ต้องรับผิดชอบดูแลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมเป็นจำนวนมาก เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งหลายฉบับทางคณะกรรมการสิทธิการสังคมได้ดำเนินการพิจารณาและผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้เชิญบุคคลที่มีความรู้ทางกฎหมายและความหลากหลายทางเพศ เข้ามาเป็นกรรมการ สาระ ถ้อยคำ หรือประโยคบางประโยคถูกบัญญัติขึ้น ภายใต้ความคิดจากบุคคลหลากหลายทางเพศที่เข้าร่วมเป็น คณะกรรมการพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้ เมื่อคูวิตทัศน์การเสวนา ในวันนี้มีบุคคลที่เป็นห่วงเกี่ยวกับสาระบางประการว่ายังคงเป็นปัญหาอยู่ เช่น เรื่องความมั่นคง จึงต้องแจ้งให้ทราบว่า คณะกรรมการที่ร่วม พิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้ครุ่นคิดกันมากเพื่อหาถ้อยคำที่เป็นกลาง เพราะว่าไม่มีความสามารถใดที่เราจะทำได้ครบเสร็จสิ้นในกระบวนการ กฎหมายฉบับเดียวอาจจะมียบางอย่างที่เราตัดทอนทิ้งหรืออาจจะ ไม่ทันสมัยสุดทาง แต่ก็ถือว่าได้เดินมาถึงจุดที่น่าจะพอรับกันได้กับยุคสมัยนี้ สุดท้ายต้องการฝากถ้อยคำบางประการว่า ต้องการให้ทุกท่านที่เข้าร่วม รับฟังเสวนาในวันนี้ร่วมกันวิพากษ์ว่า กฎหมายฉบับนี้มีการต่อสู้เกี่ยวกับ เรื่องเพศหรือเพศสถานะชนิดี เพราะในสังคมไทยมักจะเผชิญกับถ้อยคำ หลายถ้อยคำที่น่าคิดมาก ๆ ถ้อยคำที่หนึ่ง คือ สิทธิ คำนี้เป็นคำที่เราใช้ กันมาก ว่าสิทธิทางเพศอยู่ตรงไหนกัน จะมีจุดยืนเช่นไรในสังคมไทย ถ้อยคำที่สอง คือ ความเท่าเทียมคืออะไร ถ้อยคำที่สาม คือ สัดส่วน จะมี การกำหนดสัดส่วนระหว่างเพศหรือความหลากหลายทางเพศหรือทาง เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติไว้เพียงใดในกฎหมายระดับชาตินี้หรือกฎหมายประกอบ

รัฐธรรมนูญ ขณะเดียวกันไม่ว่าจะคำว่า สิทธิ ความเท่าเทียม หรือสัดส่วนก็ตาม สุดท้ายก็จะมาสู่คำสำคัญคำหนึ่งที่ใช้ในวงการสังคมของการทำงานเพื่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ความหลากหลายทางเพศ ก็คือคำว่า “การเลือกปฏิบัติ” ฉะนั้นคำว่า “การจัดการเลือกปฏิบัติ” ควรจะเป็นคำสำคัญที่สุดในแวดวงการบัญญัติกฎหมาย หวังว่า พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เมื่อมีผลบังคับใช้แล้ว พบว่า จุดอ่อนของกฎหมายสังคมไทยจะอยู่ที่การบังคับใช้กฎหมายเพราะการบังคับใช้กฎหมายจะเห็นว่ามาตรฐานจะอยู่ที่ การตีความของทุกระดับ ในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ตำรวจ อัยการ ศาล ตนเองเชื่อว่ามาตรฐานการตีความกฎหมายยังตีความที่แตกต่างกันพอสมควร จึงเป็นปัญหาใหญ่มาก เพราะการตีความอยู่บนพื้นฐานทัศนคติและความเชื่อ การตีความอยู่บนวิธีการปฏิบัติที่เคยปฏิบัติต่อกันมาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มักใช้อ้างกันอยู่เสมอ จึงเป็นภาระใหญ่มากของคณะกรรมการวินิจฉัยเมื่อกฎหมายบังคับใช้มาแล้วจะมีการฟ้องร้องเรื่องการเลือกปฏิบัติไปสู่คณะกรรมการวินิจฉัยค่อนข้างมาก คณะกรรมการวินิจฉัยประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นคณะกรรมการร่วมกันจะต้องไปให้พ้นจากทัศนคติ วิธีปฏิบัติด้วยความเคยชิน และขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติแบบเดิม ๆ มาสู่ปรัชญาและรากจริง ๆ ของกฎหมายซึ่งการบัญญัติกฎหมายจะมีการบันทึกการอภิปรายของสมาชิกไว้เสมอ ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ลึก ๆ ของกฎหมายในแต่ละมาตราที่มีการบัญญัติไว้ คณะกรรมการวินิจฉัยกรณานำเอาเอกสารที่เป็นเจตนารมณ์ของร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นบรรทัดฐาน

ในการพิจารณา เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสอดคล้องต้องกัน
กับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

สรุปสาระสำคัญจากการปาฐกถา
เรื่อง พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘
“สังคมไทยยุคเปลี่ยนผ่านสู่การ ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ”
โดย นายสมชาย เจริญอำนวยสุข
อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ฉบับนี้ เกี่ยวข้องกับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ปัจจุบันประเทศไทย ประกอบด้วย เพศหญิง เพศชาย และเพศสภาพอื่น ๆ ซึ่งเพศสภาพอื่น ๆ ย่อมได้รับการดูแลจากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ ด้วยเช่นกัน

- ที่ผ่านมามีคนที่ถูกเลือกปฏิบัติและไม่มีช่องทางในการที่จะแจ้งกับหน่วยงานในว่าถูกเลือกปฏิบัติ เพราะยังไม่มีพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ ออกมาบังคับใช้เพื่อดำเนินคดี แต่เมื่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาบังคับใช้แล้วก็สามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (วลพ.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่างๆ และวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์

- คณะกรรมการ วลพ. ในมาตรา ๑๓ ของพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ คนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าแปดคนแต่ไม่เกินสิบคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยการสรรหาจากผู้ซึ่งมิใช่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ สทพ.ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ จำนวนสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน ด้านนิติศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านจิตวิทยา และด้านแรงงาน อย่างน้อยด้านละ ๑ คน ซึ่งกรรมการชุดนี้จะให้ความเป็นธรรมกับทุกคน และมีกำหนดระยะเวลาให้คณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการถูกเลือกปฏิบัติสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการวินิจฉัย หากคณะกรรมการวินิจฉัยได้พิจารณาแล้วว่าเป็นผู้ถูกเลือกปฏิบัติจริงจะได้รับการเยียวยาค่าเสียหายที่เป็นตัวเงินและค่าเสียหายอย่างอื่นที่ไม่เป็นตัวเงิน

- พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งขณะนี้ก็มีผู้ที่มายื่น

เรื่องร้องเรียนให้คณะกรรมการ วลพ. โดยสามารถร้องเรียนได้ที่ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สภานายความในพระบรมราชินูปถัมภ์ และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

ประเด็นคำถามของผู้เข้าร่วมเสวนา

ถาม : สถานที่ร้องเรียนควรเปิดกว้างและสะดวกสำหรับผู้ที่ได้รับความสะดวกไม่เท่าเทียม

ตอบ : สถานที่ร้องเรียนจะนำไปพิจารณาเป็นพิเศษเพื่อสะดวกต่อการร้องเรียน ซึ่งปัจจุบันสามารถร้องเรียนได้ที่ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ สภานายความในพระบรมราชินูปถัมภ์ และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

ถาม : คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. มีหลักเกณฑ์อย่างไร

ตอบ : คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. เป็นหลักเกณฑ์ที่ว่าด้วยอนุบัญญัติ ทางกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

ถาม : หากไม่ยอมรับคำวินิจฉัยจะดำเนินการอย่างไร?

ตอบ : หากไม่ยอมรับคำวินิจฉัยจะมีโทษจำคุกหรือโทษปรับ ต้องให้มีคณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยก่อนว่าผิด และบอกวิธีการเยียวยา กับผู้ถูกกล่าวหา และหากไม่ยอมทำตามคำวินิจฉัย ในลักษณะเช่นนี้ จะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ เพราะคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. ให้เป็นที่สุด

ถาม : ควรให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) และ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ทำงานร่วมกันให้มากกว่านี้ เนื่องจากอยู่ใน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เดียวกัน ซึ่งในท้องถิ่น จะมีสถาบันครอบครัวเป็นจำนวนมากจึงต้องการให้ตัวแทนจากสถาบัน ครอบครัวในชุมชน จำนวน ๑ คน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการอาสาสมัคร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)

ตอบ : ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) เป็นองค์กร ภาคประชาชนที่กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อให้ดูแลปัญหาเรื่องครอบครัว ความรุนแรงและ ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ขณะนี้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์กำลังดำเนินการจัดทำกฎหมาย ใช้ชื่อว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมสถาบันครอบครัว” ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ เพื่อยกฐานะศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ให้เป็นองค์กร

ตามกฎหมายแต่ไม่ได้มีอำนาจใด ๆ เพียงเป็นองค์กรภาคประชาชน ที่ได้รับการยอมรับของกฎหมายโดยสามารถยื่นคำของบประมาณจาก กองทุนต่าง ๆ ให้มีความสะดวก ส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ที่อบรมเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้สูงอายุ เด็ก สตรี ทางกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะรับไปดำเนินการเพื่อให้มีการทำงานร่วมกัน ได้อย่างจริงจัง

สรุปสาระสำคัญจากการเสวนา
เรื่อง พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.๒๕๕๘
“เรามาถึงแล้ว ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ”

รศ.ดร.เสรี วงษ์มณฑา นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและการตลาด :

๑. ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศออกมา บังคับใช้ ทราบว่า มีคณะกรรมการท่านหนึ่งมีความคิดเห็นว่าหากออกกฎหมายในลักษณะเช่นนี้มาบังคับใช้จริง จะทำให้เด็กเป็นกะเทยเพิ่มมากขึ้น โดยพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ฉบับนี้ ก่อนที่จะผ่านสภาและออกมาบังคับใช้ ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ นั้น ได้มีการจัดทำออกมาเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้เลือก โดยมี ๒ แบบ ได้แก่ แบบแรก ชื่อ เลสเบี้ยน เกย์ ไบแซ็กส์ซัวร์แอนด์ทรานเจนเดอร์ เป็น LGBT แบบที่ ๒ เป็นแบบที่ร่างโดย Department woman affair and family department แต่ปรากฏว่าทางรัฐบาลสมัยที่มี

นายกรัฐมนตรี ประยุทธ์ จันทร์โอชา เลือกแบบที่ ๒ โดยให้เหตุผลว่าเป็นแบบที่มีการเน้นสตรีและครอบครัวเป็นหลัก

๒. พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ครอบคลุมเพียงบางส่วน ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้สามารถบังคับใช้ได้จริงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดทางกฎหมายเท่านั้น แต่ในทางสังคมไม่สามารถนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้บังคับได้ ตัวอย่างเช่น กรณีที่เพศชายกับเพศชายไม่สามารถแต่งงานกันได้ เพศชายกับเพศชายไม่สามารถเสียภาษีอย่างคนที่มีคู่สมรสชายหญิง และการรับรองให้อนุมัติการผ่าตัดของคู่สมรสก็ไม่สามารถทำได้ จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้จริง

๓. การทำให้คนที่อยู่ใกล้ตัวเราแล้วชอบเรา (คนข้ามเพศ) เป็นเรื่องง่าย แต่การทำให้คนที่อยู่ใกล้เราแล้วเชื่อมั่นว่าการทำงานเราจะไม่มีปัญหากับเขาทำได้ยาก ยกตัวอย่าง

๓.๑ กรณีตนเอง ที่ผ่านมาเคยเป็นคนปกติคณะวารสารศาสตร์ในสมัยนั้นยังไม่มีโซเชียลมีเดียหรือไลน์ ได้มีคนเขียนจดหมายส่งมาทางไปรษณียบัตรและตั้งคำถามว่า คณะวารสารศาสตร์สิ้นไร้ไม้ตอกหาชายจริงหญิงแท้ที่เป็นคนเก่งไม่ได้แล้วหรือถึงต้องให้กะเทยมาเป็นคนปกติ ซึ่งอาจารย์ในคณะบางคนรับได้แต่อาจห่วงภาพลักษณ์ว่ากลัวถูกมองอย่างไร ซึ่งในกรณีนี้เป็นครั้งแรกที่ถูกสังคมมองในลักษณะเช่นนี้

๓.๒ ครั้งที่ ๒ ตนเป็นนักบรรยายทางด้านการตลาดที่สมาคมการตลาดใช้งานมากที่สุดให้ไปทำการบรรยาย แต่เมื่อถึงวันที่เป็น International conference ทางด้านการตลาดตนซึ่งเป็นวิทยากรที่ถูก

เชิญบ่อยที่สุดแต่กลับไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นผู้นำเสนองาน ซึ่งโดยส่วนตัวก็เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษดี แต่สุดท้ายก็ทราบว่าจะไม่เลือกตนให้ไปบรรยาย เพราะกลัวชาวต่างชาติมองภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นอย่างไร

๓.๓ ปัจจุบันหลาย ๆ มหาวิทยาลัยอนุญาตให้กะเทยแต่งกายในชุดนักศึกษาหญิงสามารถที่จะมาเรียนได้ แต่ในวันที่รับปริญญาบัตรทางมหาวิทยาลัยไม่อนุญาตให้แต่งกายในชุดนักศึกษาหญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าสังคมยังไม่มีที่ยอมรับ และอีกกรณีหนึ่งมีนักร้อง นักแสดงบางรายที่แสดงกริยากระด้างกระดึงและแต่งกายเป็นผู้หญิงก็จะถูกปฏิเสธไม่ให้รับงานแสดงเช่นกัน

๔. **กฎหมายเป็น Man made product** กฎหมายไม่ได้เป็น **Natural product** กฎหมายไม่ได้บอกว่าพระอาทิตย์ต้องขึ้นทางทิศตะวันออกแล้วตกทางทิศตะวันตก กฎหมายยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ต้องดูว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ทำมีความสอดคล้องกับบริบทหรือไม่ เช่น กฎหมายที่ห้ามขับรถยนต์แดงหลังพระอาทิตย์ตกดิน ซึ่งเป็นกฎหมายที่ในความเป็นจริงไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะไม่คำนึงถึงบริบทหลักความเป็นจริงเพื่อให้เกิดการบังคับใช้ได้จริง

๕. การที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาบังคับใช้ก็เป็นเรื่องที่น่าชื่นชม หากเพียงเพื่อที่จะออกกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจังแล้วกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรจัดสรรงบประมาณในการรณรงค์ทางสังคมให้เพิ่มขึ้น จึงขอเสนอว่า อย่าออกกฎหมายโดยไม่คำนึงพฤติกรรมทางสังคม และอย่าออกกฎหมายโดยไม่มี

งบประมาณรณรงค์พฤติกรรม ทศนคติ ที่เราต้องการให้เกิดขึ้นในสังคม ทศนคติสำคัญกว่ากฎหมาย และควรใส่ใจกับการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้มีเพียงพอต่อการจัดทำประชาสัมพันธ์

๖. หลังจากที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้วก็ควร พิจารณากฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องว่ามีความเชื่อมโยง และมีความ สอดคล้องกัน เพื่อให้กฎหมายสามารถนำมาบังคับใช้ได้ หากไม่มีการแก้ไขให้เชื่อมโยงและสอดคล้องอาจทำให้มีความขัดแย้งกันและ ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างจริงจัง เช่น กรณีของนายอลดา เกริกก้อง สนวนยศ ผู้แทนจากสมาคมสตรีข้ามเพศ ที่ไม่ได้รับบัตรประจำตัวข้าราชการ เนื่องจากคำนำหน้าชื่อไม่ตรงกับรูปภาพที่เป็นผู้หญิง หรือพาสปอร์ตของ กะเทยแปลงเพศแล้ว แต่คำนำหน้าชื่อยังเป็นเพศชาย

รศ.ดร.ภาวดี ทองอุไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเศรษฐกิจใน คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรี แห่งชาติ :

๑. ประเทศไทยร่วมส่งเสริมผลักดันให้สังคมไทยมีความเท่าเทียม ระหว่างเพศ โดยเข้าร่วมเป็นรัฐภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือก ปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘ แต่ก็ยังไม่ได้มีการอนุวัติการกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ จนมาถึงปัจจุบัน ได้มีการผลักดันพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และมีผลบังคับใช้วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๘ รวมเป็นระยะเวลา ๓๐ ปี

๒. พระราชบัญญัติฉบับนี้ แบ่งออกเป็น ๒ หลักการ ได้แก่ (๑) ส่งเสริมความเท่าเทียม (๒) ห้ามไม่ให้เลือกปฏิบัติ ทั้ง ๒ หลักการนี้

ไม่เหมือนกันมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน แต่ต้องสามารถทำให้ ทั้ง ๒ หลักการ มีความเชื่อมโยงกันด้วย

๓. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ฉบับนี้ ทำให้คณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. ทำงานหนักเพิ่มขึ้น เพราะพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่สามารถที่จะทำอะไรให้เป็นรูปธรรมได้

๔. จุดอ่อนอยู่ที่การตีความ การตีความ คำว่า “การเลือกปฏิบัติ” ประกอบด้วย ทางตรงและทางอ้อม แม้ไม่ตั้งใจทำลาย หรือ ปฏิเสธสิทธิแต่ถ้าเกิดผล แบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัด จะทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ เช่น การจ้างงาน

๕. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ หมายถึง การได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน การปฏิบัติอย่างเดียวกันและมีมาตรฐานต้องเหมือนกัน ความเท่าเทียมมี ๒ ระดับ คือ (๑) ความเท่าเทียมในโอกาส เช่น สิทธิในทรัพยากร กรอบของกฎหมาย นโยบาย การมีกลไกสนับสนุน และ(๒) เท่าเทียมในผลลัพธ์ คือ ต้องมีเส้นทางจากโอกาส ไปสู่ผลลัพธ์

๖. ปัญหาของความเท่าเทียมมาจากไหน ความเท่าเทียมในแง่ของนโยบาย กฎหมาย ให้มีความตั้งใจ หรือดูว่าเป็นกลางหรือไม่ แต่ผลลัพธ์ที่ได้ คือ การถูกเลือกปฏิบัติ

๗. ความแตกต่างระหว่างเพศ ได้แก่ สรีระ บทบาท เพศภาวะ กำหนดโดยสังคม ความคาดหวังที่สังคมมีต่อสรีระ หน้าที่ ความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ ดังนั้น ถ้าต้องการผลลัพธ์ที่เท่าเทียมอาจต้องปฏิบัติต่างกัน เมื่อเห็นว่ามี ความแตกต่างทางสรีระก็จะมี การตอบสนอง

กับความแตกต่างและจะนำไปสู่การเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมได้ และอาจมีการตอบสนองออกมาในรูปแบบการคุ้มครองหรือการแก้ไข ความเสียเปรียบอันเกิดจากสรีระของบุคคลนั้น ซึ่งการคุ้มครอง เช่น เพศ “อ่อนแอ” เสี่ยงอันตราย ห้ามทำงานบางอย่าง บางเวลา ทำให้มี ข้อเสียตามมา คือ ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหา เป็นการตอกย้ำ และจำกัดเสรีภาพ ทางเลือก

๘. มาตรการพิเศษชั่วคราว หรือการดำเนินงานเชิงบวก ได้แก่ โอกาสที่เท่าเทียม การเข้าถึงโอกาสได้อย่างเท่าเทียม นโยบายกฎหมาย โครงการที่มุ่งผลลัพธ์เท่าเทียม อาจต้องปฏิบัติต่างกันระหว่างเพศ

๙. หน้าที่ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ดูแลให้เกิดความ เท่าเทียม โดยให้โอกาส การเข้าถึงโอกาสให้เท่าเทียมกัน และได้ ผลลัพธ์ตามมา

๑๐. ความท้าทาย คือ สังเกตความแตกต่าง มาตรการ ที่เหมาะสม และส่งเสริมความเป็นอิสระ ยกตัวอย่าง กรณีกฎหมาย การสร้างความเท่าเทียมหรือการจัดการเลือกปฏิบัติ ๓ ตัวอย่าง

๑๐.๑ การเลือกปฏิบัติไม่ได้ตั้งใจแต่ความเสียเปรียบที่เห็น เกิดมาจากในอดีต ตัวอย่างจากประเทศออสเตรเลีย มีช่วงหนึ่งที่ภาวะ เศรษฐกิจตกต่ำ จึงมีการประกาศเลิกจ้างและให้เกิดความเป็นกลาง โดยแจ้งว่าคนที่อยู่กับบริษัทมานานมีการจ้างงานต่อแต่คนที่เพิ่งเข้ามา ทำงานให้ออก แต่ไม่ได้บอกว่าเป็นเพศใด แต่คนที่ถูกให้ออกไปนั้น เป็นผู้หญิงเกือบทั้งหมด เพราะบริษัทนี้ตั้งแต่ก่อตั้งบริษัทมาไม่เคย จ้างผู้หญิงเข้ามาทำงาน เพิ่งจะจ้างผู้หญิงเข้ามาทำงานภายในไม่กี่ปี

ฉะนั้นทำให้ผู้หญิงที่เข้าทำงานที่หลังออกก่อนผู้ชาย ผู้ที่ถูกเลิกจ้างที่เป็นผู้หญิงจึงฟ้องศาล และศาลตัดสินว่านายจ้างมีความผิดต้องจ้างคืนกลับมา

๑๐.๒ การเลือกปฏิบัติในกรณีสัมภาษณ์งานจากคุณสมบัติในใบสมัคร และการพบเจอผู้ที่มาสัมภาษณ์ ซึ่งมีพฤติกรรมที่ไม่ได้บ่งบอกออกมาด้วยว่าอาจจะไม่รับเข้าทำงานแต่ภายในจิตใจของผู้จ้างอาจจะไม่รับเข้าทำงานก็ได้ กรณีเพศชาย กับเพศหญิง ส่วนใหญ่นายจ้างจะจ้างเพศชายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากเพศหญิงต้องมีการตั้งครรภ์

๑๐.๓ ประเด็นเรื่องศาสนา ตัวอย่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา นโยบายดูแลสุขภาพของบารัค ฮุสเซน โอบามา ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา โดยให้นายจ้างต้องรับผิดชอบการดูแลสุขภาพรวมถึงการคุมกำเนิด ปรากฏว่ามีบริษัทที่ปฏิเสธไม่ยอมออกค่าใช้จ่ายคุมกำเนิด เพราะมันขัดกับหลักศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการคุมกำเนิด จึงมีการฟ้องร้องกันเกิดขึ้น ศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกาตัดสินให้นายจ้างไม่มีความผิดไม่ต้องรับผิดชอบ จึงย้อนกลับไปที่รัฐบาล รัฐบาลจึงต้องหางบประมาณจากส่วนอื่นมาเพื่อจ่ายให้

นางไรรัตน์ รังสิตพล ผู้จัดการโครงการ UN Women แห่งประเทศไทย :

๑. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศสามารถทำให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างเพศในสังคมอย่างแท้จริงหรือไม่

๒. อนุสัญญาที่มุ่งขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (CEDAW) ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ และความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย CEDAW มีหลักการสำคัญ ๆ

๓ ประการ คือ

๑. ความเสมอภาคในผลลัพธ์
๒. การไม่เลือกปฏิบัติ มีทั้งทางตรงและทางอ้อม
๓. ความผูกพันของรัฐ หรือพันธกรณีของรัฐมีอำนาจหน้าที่ที่จะทำให้เกิดความเสมอภาคที่แท้จริง การไม่เลือกปฏิบัติทางตรงกับทางอ้อมให้กับทุกคน

๓. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในมาตรา ๓ กล่าวว่า **การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ** หมายความว่า “การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด” แต่ในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ข้อ ๑ คำว่า **เลือกปฏิบัติต่อสตรี** หมายถึง “การแบ่งแยก การกีดกัน หรือการจำกัดใด ๆ เพราะเหตุแห่งเพศ ซึ่งมีผลหรือความมุ่งประสงค์ที่จะทำลายหรือทำให้เสื่อมเสียการยอมรับ หรือใช้สิทธิโดยสตรี โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพด้านการสมรส บนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีของสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของพลเมืองหรือด้านอื่น ๆ”

๔. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ฉบับนี้ กล่าวถึง การไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นทางตรงและทางอ้อม และการกระทำหรือไม่กระทำ ละเว้นนั่งเฉย ๆ ก็ได้ เพราะรัฐสามารถ

ที่จะทำให้เกิดการเข้าถึงสิทธิ และในมาตรา ๓ จะกล่าวถึง การจำกัดสิทธิ และประโยชน์

๕. พระราชบัญญัติฉบับนี้มีความก้าวหน้า คือ การแสดงออก ที่แตกต่างจากเพศกำเนิด

๖. ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการได้มีการพิจารณา ศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มี ข้อยกเว้น ของคำจำกัดความไว้บน พื้นฐาน คือ ยกเว้นว่าหากเป็นเหตุผลทางวิชาการ เหตุผลทางศาสนา หรือประโยชน์ทางสาธารณสุขจะถือว่าไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ ซึ่งเป็นข้อดี แล้วที่ตั้งข้อยกเว้นนี้ออกไปแล้ว แต่ในมาตรา ๑๗ กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำ มิได้ การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริม ให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อ ค้ำครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย หรือการปฏิบัติตามหลักการ ทางศาสนา หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ ย่อมไม่ถือเป็นการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ”

๗. ในมาตรา ๑๐ คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญมาก และรับภาระมากขึ้น เมื่อย้อนไปดูอนุสัญญาที่มุ่งขจัดการเลือกปฏิบัติ ต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (CEDAW) จะกล่าวถึง สิทธิของผู้หญิง แม้จะมองมิติหญิงชายก่อนอยู่ในลักษณะหลัก ๆ หลายประการมีทั้งข้อที่ เกี่ยวข้องกับการเมืองการใช้ชีวิตสาธารณะ การศึกษา สุขภาพ สัญชาติ

การปราศจากความรุนแรง แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้คนที่ถูกละเมิดสิทธิสามารถที่จะยื่นเรื่องได้ ภาระทั้งหมดของพระราชบัญญัติฉบับนี้ไปตกอยู่กับคณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ แต่ความรู้ ความเข้าใจ ความต่อเนื่อง การติดตาม และการรายงานจะเป็นอย่างไร ภาคประชาสังคมมีโอกาสที่จะเข้าไปมีข้อคิดเห็นในลักษณะอย่างไรได้บ้างและการที่จะทำให้ถูกเลิกปฏิบัติที่ทับซ้อนจะมีวิธีการดำเนินการได้อย่างไร

๘. พระราชบัญญัติไม่ได้แจ้งว่าการละเมิดสิทธิมีอะไรบ้าง และทำไม่ได้ ดังนั้น ทำให้ภาระหน้าที่ไปอยู่ที่คณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. ที่จะเสนอแนะนโยบาย ข้อปฏิบัติ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับอะไรบ้าง ฉะนั้นต้องมองกฎหมายในภาพรวมทั้งหมดตั้งแต่รัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ กล่าวไว้โดยชัดเจน ว่าการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเพศ จึงต้องมีกฎหมายอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎกระทรวงบางกระทรวง

๙. สิ่งหนึ่งที่สำคัญในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การเก็บข้อมูลแยกเพศ จะนำมาซึ่งการดำเนินการในการทำให้มิติหญิงชายสามารถนำไปใช้ในนโยบายหลาย ๆ อย่างได้

๑๐. สังคมไทยไม่ควรมีความคาดหวังว่าประเทศไทยมีพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศแล้วความเสมอภาคก็จะเกิดขึ้น

๑๑. กฎหมายที่เป็นความเสมอภาคระหว่างเพศในหลายประเทศ จะมีเนื้อหาจำกัดความไว้ ซึ่งจำกัดความของแต่ละอย่าง

หมายถึงอะไร และกล่าวไปถึงเนื้อหาของอนุสัญญาที่มุ่งจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (CEDAW) ว่าต้องมีการกำหนดให้เกิดความเสมอภาคในเรื่องต่าง ๆ อย่างไรบ้าง เช่น การศึกษา การจ้างงาน หรือการยุติความรุนแรง ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ มาตรา ๑๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการ (สหพ.) มีอำนาจหน้าที่ใด ซึ่งผู้ที่เป็นคณะกรรมการ (สหพ.) ต้องเข้าใจปัญหาของสังคมในวงกว้างเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงอย่างไร

๑๒. ประเด็นหนึ่งที่อนุสัญญาที่มุ่งจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (CEDAW) ให้ความสำคัญมาก คือ **ทัศนคติและ** **ปรับระเบียบแบบแผนทางความคิด** ที่ให้บทบาทแต่ละเพศ หญิงหรือชาย จะมีการแก้ไขปรับปรุงแบบแผนนี้อย่างไร

๑๓. ตัวเนื้อหาของคำจำกัดความ **ไม่เลือกปฏิบัติ** หากเทียบดูพระราชบัญญัติฉบับนี้กับอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ยังมีมิติที่เสริมได้ เช่น **การเลือกปฏิบัติทางตรงและทางอ้อม** ในคำจำกัดความของอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) กล่าวว่า ผลที่จะทำให้เกิดกับวัตถุประสงค์ ถ้าเพียงแต่มุ่งให้เกิดก็เป็นการไม่เสมอภาคหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยทางอ้อมแล้ว อาจทำให้ไม่เกิดความเสมอภาคที่แท้จริง นอกจากจะบัญญัติไว้ต้องมีการตีความหมายให้เกิดการบังคับใช้ได้อย่างจริงจัง

๑๔. การที่ประเทศไทยรับเป็นรัฐภาคีของ (CEDAW) เท่ากับว่าประเทศไทยได้ยอมรับตั้งแต่ เมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว ที่จะแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ

ให้เป็นไปตามอนุสัญญา ฉะนั้น การที่มีพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ จึงควรศึกษารายละเอียดของกฎหมายทั้งหมดและทำการปฏิรูปรูปแบบกฎหมายเพื่อให้เกิดความเสมอภาคที่แท้จริง

นายกิตติ ตั้งจิตรมณีกัศดา เลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กล่าวว่

๑. กฎหมายบังคับพฤติกรรมได้แต่กฎหมายไม่สามารถเปลี่ยนทัศนคติได้ ซึ่งทัศนคติเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากหากซ่อนอยู่ข้างในจิตใจ ถ้าเป็นผู้ที่มีทัศนคติดีและเป็นคนฉลาดก็จะไม่แสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ไม่ดีออกมาให้เห็น

๒. ความเท่าเทียมระหว่างเพศหญิงกับเพศชายในการทำงานของภาคอุตสาหกรรมพบปัญหาเรื่องความเท่าเทียมน้อยลงมากจากในอดีตที่ผ่านมา แต่ปัญหาเกี่ยวกับเพศทางเลือกยังคงมีอยู่สังคมส่วนใหญ่ยังขาดการยอมรับ

๓. ปัจจุบันที่สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีพนักงานเพศหญิงจำนวน ๑๘๗ คน และพนักงานเพศชายจำนวน ๗๒ คน โดยเฉลี่ยมีพนักงานเพศหญิงร้อยละ ๖๕ เปอร์เซนต์ ซึ่งมีผู้อำนวยการที่เป็นเพศหญิงจำนวน ๑๓ คน และพนักงานเพศชายจำนวน ๗ คน ซึ่งในบริษัทชั้นนำในภูมิภาคอาเซียน อาทิเช่น บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด มหาชน (SCG) ที่ตนเองเป็นผู้บริหารอยู่ในขณะนี้ก็มีจำนวนเพศหญิงทำงานมากกว่าเพศชายเช่นกัน

๔. ภาคอุตสาหกรรมโรงงานจำนวนเพศหญิงมีน้อยกว่าเพศชาย เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นงานหนัก ซึ่งที่ผ่านมาเมื่อ ๔๐ ที่แล้ว

ทางบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด มหาชน (SCG) ได้มีการรับวิศวกรที่เป็นเพศหญิงเข้ามาเข้าทำงานเพราะมีความรู้และความสามารถที่ดีกว่าเพศชายจึงรับเข้ามาทำงาน แต่ในปัจจุบันนี้มีวิศวกรเพศหญิงจำนวนน้อยลง

๕. ในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะเลือกรับสมัครเพศหญิงเข้ามาทำงานมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงมีความสามารถและเก่งกว่าเพศชาย นอกจากจะเป็นงานที่อยู่ในโรงงานจะมีเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่ปัญหาของบุคคลเพศที่สามยังไม่ให้การยอมรับในการเข้ามาทำงานเท่าที่ควรหากสังคมจะยอมรับได้ถ้าบุคคลกลุ่มนี้ทำให้สังคมยอมรับในแง่ของพฤติกรรมการแสดงออกโดยส่วนมากเพศที่สามจะมีความรู้ความสามารถในสิ่งที่เพศชาย และเพศหญิงไม่สามารถทำได้ แต่บุคคลกลุ่มนี้ก็ควรแสดงกริยา หรือพฤติกรรม การแสดงออกทางกายที่ทำให้สังคมยอมรับโดยไม่รังเกียจและสามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมือนกับเพศหญิงมากขึ้น

๖. ผู้ที่จะเข้ามาช่วยขับเคลื่อนรวมถึงคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องเป็นบุคคลที่จะต้องเข้าใจเรื่องนี้จากการศึกษากฎหมายหลาย ๆ ฉบับ กรรมการส่วนใหญ่จะถูกแต่งตั้งขึ้นโดยตำแหน่งเพราะว่าตำแหน่งนั้นไม่ได้รับประกันได้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง จึงควรให้ผู้ที่ยังคับใช้เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างแท้จริง รวมทั้งเรื่องโอกาสไม่ว่าจะเป็นเพศหญิง หรือเพศทางเลือก อย่าสงสารแต่ควรให้โอกาสว่าเขาสามารถทำงานลักษณะนี้ได้หรือไม่ หลังจาก

ที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาบังคับใช้เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เรียกว่า เป็นช่วงของการเปลี่ยนผ่าน อย่าเพิ่งคาดหวังให้เห็นผลลัพธ์ทันที

ความเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนา

๑. ผู้แทนจากสภานายความ ตั้งคำถามว่า มาตรา ๓ ในบทนิยามที่กล่าวว่า มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด ควรระบุว่าจะหมายถึงอะไร มิฉะนั้นหากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหากร้องเรียนไปที่คณะกรรมการ วลพ. และคณะกรรมการ วลพ. มีคำวินิจฉัยออกมา จึงต้องการทราบว่าคำวินิจฉัยนี้ทางคณะกรรมการมีอะไรเป็นหลักเกณฑ์ในการออกคำวินิจฉัย

๒. ผู้แทนจาก องค์กร lovepattaya .com ตั้งคำถามว่าทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่จะบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ยังเลือกที่จะปฏิบัติด้วยทัศนคติที่มีอคติ ทำให้ไม่มีทางที่จะเป็นธรรม และการที่สังคมยังไม่ได้มองเห็นและเปิดกว้างเพราะมีมายาคติหลายรูปแบบที่อยู่ในสังคม ยกตัวอย่าง มีโรงงานแห่งหนึ่งซึ่งรับผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์เป็นทอม โดยให้เหตุผลว่าผู้หญิงที่เป็นทอมเนื่องจากไม่ท้อง ป้องกันการลาคลอด ซึ่งเป็นเหตุผลที่ใจร้ายเพราะใช้อัตลักษณ์มาเอาเปรียบมากกว่าที่จะให้เกียรติ ซึ่งเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมทางด้านทัศนคติ

๓. นางจิตราภา สุนทรพิพิธ แสดงความเห็นว่

๓.๑ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ ที่ผ่านมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้มีการผลักดันและใช้ชื่อ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศ แต่ไม่ผ่านรัฐสภาจนมาเปลี่ยนชื่อเป็นพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ แต่โดยส่วนตัวเห็นว่า

ควรใช้ชื่อเดิมเพราะการส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศมีความหมายที่แตกต่างจากความเท่าเทียมระหว่างเพศมากเลย เพราะต้องการโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ

๓.๒ มาตรา ๑๗ วรยศสอง ผู้ที่ให้ถ้อยคำในวรรคนี้ ไม่เข้าใจในประเด็น Gender equality เพราะสิ่งที่พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ ฉบับนี้ ไม่ใช่เป็นการส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศจริง

๔. นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง แสดงความเห็นว่

๔.๑ พระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านความเห็นชอบในสมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จากการผลักดันมาตลอดระยะเวลา ๓๐ ปีที่ผ่านมา แต่การผ่านกฎหมายฉบับนี้เพื่อให้เกิดการพิจารณาให้เข้าสู่สภาให้เร็วขึ้นแต่ไม่ได้เป็นที่พอใจของภาคประชาชน เพราะมีข้อยกเว้นในเรื่องของวิชาการ ศาสนา และความมั่นคงภายในประเทศ ทำให้กฎหมายฉบับนี้ไม่มีความเสมอภาคและส่งเสริมโอกาสระหว่างเพศตามชื่อเลยด้วยข้อยกเว้นที่เขียนไว้ เมื่อเป็นเช่นนี้ภาคประชาชนจึงเข้าชื่อกันหลายหมื่นคนที่จะบอกว่ากฎหมายที่ประชาชนต้องการคืออะไร เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารบ้านเมืองจึงได้นำข้อมูลประเด็นที่ภาคประชาชนต้องการเข้าสู่การพิจารณาด้วย แต่ขัดข้องด้วยเรื่องที่ว่าเมื่อกฎหมายฉบับนี้ผ่านการเห็นชอบจากรัฐบาลชุดที่แล้วมาแล้วจึงไม่สามารถที่จะนำเนื้อหาของภาคประชาชนมาสู่การพิจารณาในกรรมาธิการในสมัยรัฐบาลสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ได้

๔.๒ ในขณะที่มีการพิจารณาในชั้นของคณะกรรมการการ
วิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. นั้น
ก็ได้มีการปรึกษาหารือกันหลายประเด็นเพื่อให้มีคณะกรรมการส่งเสริม
ความเท่าเทียมระหว่างเพศที่มีความหลากหลายทางเพศตามมาตรา ๕ (๔)
ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

๔.๓ ข้อยกเว้นทางศาสนา โดยนางอังคณา นีละไพจิตร
ซึ่งเป็นคณะกรรมการการวิสามัญฯท่านหนึ่ง ได้เสนอในชั้นกรรมการการ
วิสามัญ ได้ให้ความเห็นว่า “ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ต้องคำนึงถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนและ
ความเท่าเทียมของบุคคลที่ยังมีปัญหาอยู่ด้วย ดังนั้น ตนจึงรับไม่ได้หากว่า
กรรมการวิสามัญส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรตัดข้อยกเว้นทางศาสนาที่ไม่ถือ
เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศออก จึงขอให้มีการ
บันทึกว่าตนเป็นกรรมการเสียงข้างน้อยที่ไม่เห็นด้วย”

๔.๔ โดยความเห็นส่วนตัว เห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ที่ออกมา
บังคับใช้นั้นเป็นเรื่องที่ดีที่มีกฎหมายฉบับนี้ออกมา แต่เนื้อหาของ
กฎหมายฉบับนี้เป็นหน้าที่ของคนทุกคนที่จะต้องมองเห็นตนเองด้วย

๕. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ ประธานคณะอนุกรรมการ
กิจการสตรี ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานคณะกรรมการการ
วิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.
คนที่หนึ่ง และประธานคณะอนุกรรมการการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ได้ให้ข้อมูล
เพิ่มเติมว่า

๕.๑ อนุสัญญาที่มุ่งขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง ในทุกรูปแบบ (CEDAW) ถือเป็นต้นแบบในการออกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่อนุสัญญาที่มุ่งขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (CEDAW) ไม่ใช่ทั้งหมดของกฎหมายฉบับนี้ เพราะอนุสัญญาที่มุ่งขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (CEDAW) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ขยายขอบเขตให้เป็นเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศซึ่งเป็นการคุ้มครองทั้งเพศชายเพศหญิงรวมไปถึงผู้มีความหลากหลายทางเพศ

๕.๒ ในชั้นที่พิจารณาในคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. นั้น โดยข้อบังคับ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เวลาที่มีกฎหมายที่เข้ามาสู่ที่ประชุม หากกฎหมายฉบับนั้นเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านสตรีจะให้มีการแต่งตั้งตัวแทนจากองค์กรภาคสตรีเข้าเป็นคณะกรรมการวิสามัญด้วย และไม่สามารถเชิญทุกองค์กรได้เพราะมีระบบจะต้องมีองค์กรประกอบทั้งตัวแทนจากรัฐบาลและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เช่น หากมีคณะกรรมการ ๑๕ คน ก็ต้องมีตัวแทนจากรัฐบาล ๑ ใน ๓ ส่วนที่เหลือ เป็นกรรมการที่มาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ในชั้นกรรมการก็ได้พิจารณาว่า หากเชิญองค์กรสตรีเพียงองค์กรเดียวคงไม่เหมาะสม เพราะต้องมีการพิจารณาเกี่ยวกับผู้หลากหลายทางเพศ จึงได้เชิญผู้แทนองค์กรที่มีความหลากหลายทางเพศเข้ามาเป็นคณะกรรมการวิสามัญ

ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ใช้เวลาพิจารณาค่อนข้างนาน หลายประเด็นกว่าจะ ตกลงก็ออกมาในแต่ละประเด็น

๕.๓ ทุก ๆ เรื่องต้องใช้เวลาเปลี่ยนผ่าน เนื่องจากกฎหมาย ฉบับนี้ใช้ระยะเวลาในการผลักดันให้มีผลบังคับใช้ได้อย่างจริงจังจนมาถึง ปัจจุบัน เป็นเวลา ๓๐ ปี ซึ่งกฎหมายจะบัญญัติอย่างไรก็ตาม แต่สิ่งที่เก้ ยากที่สุดก็คือ ทศนครติซึ่งไม่สามารถแก้ด้วยกฎหมาย และเห็นว่ากฎหมาย ฉบับนี้จะเป็นการเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหาหลาย ๆ เรื่อง

๕.๔ มาตรา ๑๗ ซึ่งเป็นมาตรการจะเรียกว่าเป็นเชิง ข้อยกเว้นก็ได้ แต่ก่อนที่คณะกรรมการวิสามัญจะพิจารณาและบัญญัติ ไว้นั้น ต้องการให้มาตรการเป็นไปในเชิงบวก เพราะรัฐธรรมนูญ ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้มีบทบัญญัติไว้ว่า กรณีที่ภาครัฐจะออก กฎหมายฉบับใดก็ตามให้สิทธิกับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง จะถือว่าเลือกปฏิบัติไม่ได้โดยนัยยะเดียวกันก็อยากที่จะเพิ่มมาตรการ ในลักษณะแบบนี้ไว้ในกฎหมาย และได้นำกฎหมายจากประเทศอื่น ๆ นำมาเปรียบเทียบ

๖. นายยลดา เกริกก้อง สนวนยศ ผู้แทนจากสมาคมสตรีข้ามเพศ ตั้งคำถามว่า

๖.๑ พระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยเหลือคนกลุ่มนี้อย่างไร และทำงานกับคนกลุ่มนี้ได้อย่างไร

๖.๒ วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้รู้สึกดีใจมาก เนื่องจากได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน (สจ.) แต่ไม่มีบัตรข้าราชการ เนื่องจากวันที่ส่งรูปทำบัตรข้าราชการ

ซึ่งภาพเป็นการใส่ชุดข้าราชการสีขาวแบบผู้หญิงแต่คำนำหน้าชื่อ เป็นเพศชายทำให้ผู้ว่าราชการไม่ลงนามให้ และได้ส่งจดหมายกลับมาว่า มีข้อกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการแต่งกายเกี่ยวเนื่องกับสิทธิทางเพศ หรือคำนำหน้าชื่อทำให้ตนไม่มีบัตรข้าราชการ

๖.๓ พระราชบัญญัติฉบับนี้สามารถช่วยอะไรได้บ้างสำหรับ คนที่มีความหลากหลายทางเพศ หรือในกรณีของตน

๗. นางสาวธนวดี ท่าจิ้น จากมูลนิธิเพื่อนหญิง แสดงความเห็นว่

๗.๑ ควรมีการจัดตั้งทีมเพื่อขับเคลื่อนต่อเรื่องความไม่เสมอภาค ระหว่างเพศ

๗.๒ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวง การพัฒ นาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ต้องขับเคลื่อน พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยทำการ ประชาสัมพันธ์เพื่อให้องค์กร หน่วยงาน หรือกระทรวงต่าง ๆ ได้ทราบว่า มีพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาบังคับใช้แล้ว

๗.๓ พระราชบัญญัติฉบับนี้ ควรให้กลุ่มผู้หญิงได้มี ความเข้าใจ รับรู้ เข้าถึง พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มากขึ้น

๘. ผู้แทนจากสมาคมสตรีตาบอดแห่งประเทศไทย แสดง ความเห็นว่า ปัจจุบันนี้ยอมรับว่าสตรีมีความเท่าเทียมกับบุรุษมากขึ้น แต่สำหรับประเด็นเชิงซ้อนของการเลือกปฏิบัติที่มีต่อสตรีที่เป็นคนตาบอด หรือคนตาบอดที่เป็นสตรีและพิการด้วยยังถูกเลือกปฏิบัติมากกว่าบุคคล ที่เป็นสตรี และเพศทางเลือก ซึ่งได้รับการเหลื่อมล้ำหรือถูกเลือกปฏิบัติ

มากขึ้น และเรื่องการทำงานสำหรับสตรีกับความพิการก็ยังคงถูกเลือกปฏิบัติเช่นกัน

๙. นายสมักร นิติฐาน ผู้เข้าร่วมสัมมนา แสดงความคิดเห็นว่า ควรเขียนพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่า “คุ้มครองสิทธิสตรี” มากกว่าจะใช้ชื่อ “พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘” เพราะพระราชบัญญัติฉบับนี้ผู้ชายหรือผู้ชายประเภทสอง ไม่ได้ได้รับประโยชน์หรือสามารถนำมาบังคับใช้ได้จริง โดยพระราชบัญญัตินี้ หากต้องการบังคับใช้ได้จริงกับบุคคลเพศที่สามควรใช้ชื่อว่า “พระราชบัญญัติเท่าเทียมทางเพศและความเท่าเทียมของบุคคลเพศที่สาม” มากกว่า และอย่างที่ รศ.ดร.เสรี วงมณฑา ได้กล่าวไว้ต่อไปก็จะเจียบหายไปเหมือนพระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ หากการเข้าถึงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มแข็งหรือนำมาใช้ไม่ได้ อย่างจริงจัง กลุ่มบุคคลเพศที่สามก็ยังไม่ได้รับความเท่าเทียมอย่างที่กฎหมายระบุไว้ ดังนั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวนี้อย่างเร่งด่วนเช่นกัน

ข้อเสนอแนะจากแบบสำรวจความพึงพอใจ

โปรดระบุสิ่งที่ท่านเห็นว่ารัฐบาลควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน อันดับแรก เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๑. แก้ไขให้รวมถึงกลุ่มความหลากหลายทางเพศให้ชัดเจน
ยิ่งขึ้น

๒. ควรแก้ไขมาตรา ๑๗ วรรค ๒ โดยตัดข้อจำกัดออก

๓. ควรส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศในทุกด้าน

๔. ควรสร้างความเข้าใจต่อสังคมเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางเพศ

๕. สร้างทัศนคติในกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ และผู้ปฏิบัติงาน และ
เพิ่มองค์ความรู้เรื่องเพศวิถีเรื่อง Gender ให้มากขึ้น

๖. ควรมีการประสานงานกับกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)
ที่ทำงานด้านความหลากหลายทางเพศอยู่แล้วเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
เพื่อเป็นการลดอคติในการทำงาน

๗. รณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติอย่างจริงจัง

๘. ปรับทัศนคติคนทั้งประเทศให้ยอมรับ ชาย - หญิง - บุคคล
ข้ามเพศ

๙. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ
ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และประชาชนได้เข้าใจในพระราชบัญญัติ
ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพื่อให้สังคมเกิดการรับรู้ สร้างความ

เข้าใจ เพื่อปรับทัศนคติของสังคมให้สามารถขับเคลื่อนให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ได้

๑๐. ปลุกฝังจิตสำนึกในการรับผิดชอบผลจากการใช้ชีวิต
อย่างเท่าเทียมกันของชายและหญิง ให้ประชาชนมีความรู้สำนึก
ด้วยตนเอง

๑๑. ควรดำเนินการเร่งด่วนเพื่อให้ทุกเพศได้มีสิทธิทำงานตามที่
ตนเองถนัด

๑๒. ขอความร่วมมือจากบริษัทโฆษณา อย่าโฆษณาโดยการนำ
ผู้หญิงสวย ขาว ดุติ ให้เป็นแบบอย่างของคนที่สังคมต้องการ แต่ผู้หญิง
ที่ไม่สวยได้รับการถูกกีดกัน รวมถึงการพุดจาตุถูกกะเทยที่เห็นว่า
เป็นเรื่องขบขันในรายการตลก

๑๓. อยากให้มีความชัดเจนของคำว่า เพศ และการคุ้มครอง

๑๔. แก้ไขให้รวมถึงกลุ่มความหลากหลายทางเพศให้ชัดเจน
ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๑. ควรจัดประชุมเต็มวันโดยให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๒. ควรมีการแนะนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มากขึ้น

๓. ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๔. การจัดเสวนา ควรเชิญบุคลากรให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
เพื่อจะได้มีเสียงสะท้อนที่ครบถ้วน

๕. มาตรา ๑๗ วรรค ๒ ควรตัด ทิศทางศาสนา และเพื่อความมั่นคงของประเทศออก เพราะทำให้การบังคับใช้ไม่ได้ และไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้การแก้ไขปัญหาคความเท่าเทียมไม่ได้จริง

๖. อยากให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นความสำคัญแก้ไขความเลื่อมล้ำให้ได้จริง

๗. การจัดงานในครั้งนี้มีประโยชน์มากในการเผยแพร่ให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมเสวนาเห็นควรนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น ให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สังคมได้ทราบกฎหมายนี้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศได้มีช่องทางร้องเรียนกันมากขึ้น โดยให้สังคมได้ทราบช่องทางในการร้องเรียนด้วย

๘. พระราชบัญญัติฉบับนี้ ควรตัดมาตรา ๑๗ วรรค ๒ ออกในโอกาสการแก้ไขกฎหมายต่อไป เพราะไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาที่มุ่งขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (CEDAW) อย่างมาก

๙. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานภาคีให้มีการให้ความรู้กระจายไปให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศ และเครือข่ายภาคประชาชนได้สร้างความเข้าใจร่วมกัน ให้มีความรู้ในเนื้อหาสาระ พระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างแท้จริง เท่าทันพร้อมนำไปปฏิบัติได้ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติภายใต้การมีกฎหมายรองรับ

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บุญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายแถมสิน รัตนพันธ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลตรี จารึก อารีราชการัญญ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นางกาญจนารัตน์ สีวิโรจน์	กรรมการ
๑๑. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๓. นายปรีชา วัชรภักย์	กรรมการ
๑๔. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม	กรรมการ
๑๕. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๖. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๗. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๑๘. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๑๙. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๐. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ
๒๑. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขานุการคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

**ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมการ**

๑. นางกีระณา สุขมาวงศ์
๒. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
๓. นางพวงแก้ว กิจธรรม
๔. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข
๕. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล
๖. ดร. อธิติพล ปรีดีประสงค์
๗. ดร. เฉลิมชัย ยอดมาลัย
๘. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิรินทร์
๙. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา
๑๐. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์
๑๑. นางอำไพวรรณ ศรีสกุล
๑๒. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์
๑๓. นางอาทิตยา นรารวัชร
๑๔. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน
๑๕. นายกันติพจน์ ศรีบุญรัตน์
๑๖. นางสาวฐาปนีย์ สุขสำราญ
๑๗. นางธนัทธร์ นิธิธีรพัทธ์
๑๘. นายนิติ ถาวรณิษฐ์
๑๙. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์
๒๐. นางรัตนา ตฤชณารังสี
๒๑. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษาทิตติมศักดิ์คณะกรรมการ

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการธิการ

๑. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร
๒. นางจันทิรา กิตติฐิติกุล
๓. นางผาณิต พุนศิริวงศ์
๔. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
๕. นายวงศ์พันธ์ ฌันนัยพัต
๖. นางระรินทิพย์ ศิโรรัตน์
๗. ดร. สมบูรณ์ วรार्หับันชุกรวิทย์
๘. นาวาตรี สมพล มหาสิงห์
๙. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสุตร
๑๐. นางสุนทรี พัวเวส
๑๑. นายสุรวัฒน์ ชมพูพงษ์
๑๒. นายอโนทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
๑๓. นายอภิชาติ คัมภีรศาสตร์
๑๔. พลโท อัครชัย จันทระโตษะ
๑๕. พลอากาศตรี อิทธิพร คณะเจริญ
๑๖. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก

รายชื่อคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

๑. คุณหญิงทรงสุฑา ยอดมณี ประธานคณะกรรมการ
๒. พลเอก อรุณ สมตน์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ อนุกรรมการ
๕. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา อนุกรรมการ
๖. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง อนุกรรมการ
๗. นางธิดา ศรีไพพรรณ อนุกรรมการ
๘. นาวาโท สมพล มหาสิงห์ อนุกรรมการ
๙. นางเมธินี รัตสาร อนุกรรมการ
๑๐. นายกันตพิชญ์ ศรีบุญรัตน์ อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายแถมสิน รัตนพันธ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. รศ. จินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๔. พลโท อัครชัย จันทโรตยะ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๕. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๖. ดร. สมบูรณ์ วรार्หบัณฑิตวิทย์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๗. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๘. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๙. รศ.ดร. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒๐. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒๑. นางนฤมล ล้อมทอง ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒๒. นายเศรษฐา ศิระฉายา ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒๓. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

๒๔. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์

๒๕. นายวงศ์พันธ์ ญั่นยพัต

๒๖. นายนิติ ถาวรวัฒนชัย

๒๗. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์

๒๘. นางรัชกร เหมะจันทร์

๒๙. นางธนันท์ธร นิธิธีรพัชร

๓๐. นางทิพยา กิตติขจร

๓๑. นายโชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง

๓๒. นายพันธุ์ เจตณลิน

๓๓. นางเทพวัลย์ ภรณวัย

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิเยร บุญตัน ประธานคณะกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ชนิต รัตนอุบล รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. แพทย์หญิงวิชรา รั้วไพบูลย์ อนุกรรมการ
๕. นางอาทิตยา นรารววัชร อนุกรรมการ
๖. นายธีรยุทธ สุขคนธวิท อนุกรรมการ
๗. นายต่อพงศ์ เสลานนท์ อนุกรรมการ
๘. นายวิฑูต บุณนาค อนุกรรมการ
๙. นางสาววันทนีย์ พันธชาติ อนุกรรมการ
๑๐. นางพวงแก้ว กิจธรรม อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. นางเบญจา ชลธาร์นนท์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๔. นางนภา เศรษฐกร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๕. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๖. นางพิมพ์า ขจรธรรม ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๗. นายศุภชีพ ดิษเทศ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๘. นายอนุชา รัตนสินธุ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๙. นายสุพล บริสุทธิ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณีย์ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรวัฒน์ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	อนุกรรมการ
๕. นางสุทธินี เมธีประภา	อนุกรรมการ
๖. ดร. สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๗. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๘. นายพิสุทธิ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๙. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๐. พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางกีระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายสุรวัฒน์ ชมภูพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐-๒๒๔๔-๐๕๖๑, ๐-๒๒๔๔-๐๗๔๑, ๐-๒๕๓๑-๔๔๗๑, ๐-๒๕๓๑-๔๔๗